

ÇOCUK BEZİNİ DEĞİŞTİRME İLE İLİŞKİLİ OLARAK ORTAYA ÇIKAN TEHLİKELER(*)

Bez değiştirme esnasında çocukların zehirlere maruziyetinin sıklığı üç aylık bir süre boyunca takibedilmiştir. 138 vaka tesbit edilmiş olup, bu vakaların % 79'u 7.-18. aylar arasındadır. Zehirlenmelerin % 42'si öğleden sonra 5 ve 9 arasında görülmüştür. Bu maruziyetlerin % 47'si pudralarla meydana gelmektedir. Semptomlar orta derecede ve en fazla da pudralarla görülmektedir. Bez değişimi esnasında çocukların zehirlenme riski artmaktadır.

Kazaen çocuk zehirlenmelerinde etkili olan pek çok faktör bulunmaktadır. Bu zehirlenmelerin riski, ebeveynin başka sorumlulukları nedeniyle ilgisinin azaldığı saatlerde daha artmaktadır. Yakın bir zamanda yapılan çalışmada bebek pudrasının aspirasyonu nedeniyle ortaya çıkan 34 vakanın 25'inin çocuğun bezi değiştirilirken olduğu gözlenmiştir. Bundan dolayı bu çalışmanın amacı; bebeğin bezinin değiştirilmesi esnasında oluşan inhalasyon ya da yeme ile ilişkili kazaların sıklığını saptamaktır.

MATERYAL VE METODLAR: Massachusetts zehir kontrol merkezine yılda yaklaşık 72.000 telefon gelmektedir ve bunun % 85'ini zehirlenme olayları ile, % 15'i ise sadece danışma ile ilgilidir. Bu çalışma 20 Ağustos 1981-20 Kasım 1981'e kadar olan süre içinde yürütülmüştür. Telefon edildiği zaman tarih, arama zamanı, cinsiyet, yaş, zehirlenme materyali, alınan mik-

tar, maruziyetten sonraki süre, semptomlar ve yapılan tedavi gibi rutin bilgiler derlenmiştir. Çocukların bez değişimi esnasında zehirlere maruziyetlerinde, zehirlenme merkezindekiler etken maddeyi çocuğun kendisinin mi aldığını ya da verildiğini sormuşlardır. Bez değişimi esnasında zehirlere maruziyet ile ilgili haberler telefon ile maruziyetten sonra 24-48 saat takibedilmiştir.

SONUÇLAR : 3 aylık çalışma süresince Massachusetts zehir kontrol merkezi zehirlere maruziyet ile ilgili 14.600 telefon almıştır ve bunun 6.570'i (% 45) 3 yaş ve daha küçük çocuk veya bebekler ile ilgiliydi, bunun % 2,1'i de bebek bezinin değiştirilmesi esnasında zehire maruziyet ile ilgiliydi. Bütün bu zehirlere maruz kalan 3 yaşındaki çocuk veya daha küçük bebeklerin % 55'i erkek ve % 45'i kız idi. Üzerinde çalışılan grubun % 57'si (79'u) erkek ve % 43'ü (59'u) kız idi. Çalışılan grubun yaş dağılımı Şekil 1.'de gösterilmiştir. Grubun % 79'unun yaşları 7-18 ay arasındadır. Maruziyet için önemli üç zaman 9.00 ile 11.00 (% 13), 17.00 ile 19.00 (% 17) ve 19.00 ile 21.00 arası (% 25) idi.

Araştırma grubu içinde yenen ya da inhale edilen 30 farklı bileşik bulunmaktaydı. Bu bileşiklerin genel sınıflandırılması Tablo 1'de verilmiştir. Zehirlere maruz kalan çocukların % 81'i (112 çocuk) etken maddeyi kendileri alırken % 19'una (26 çocuk) başkası tarafından

(*) Sema Burgaz (G.U. Ecz. Fak. Farmasötik Toksikoloji Ana Bilim Dalı, Etiler/Ankara) tarafından JAMA, 248, 2159, 1982'den kısaltılarak çevrilmiştir.

verildiği belirtilmiştir. Grubun % 33'ünde (45 çocuk) çoğunlukla solunum ve gastro-intestinal sistem ile ilgili öksürme, hırıltı, tıkanma, nefes darlığı ve kusma gibi semptomlar görülmüştür. Maruziyetten sonra 24-48. saati takiben 121 çocukta (% 88) semptom görülmezken, 17 çocukta (% 12) maruziyetten sonra 24 saat boyunca hafif öksürük ve gribe benzer semptomlar görülmüştür.

Bu çalışma ile bez değişimi esnasında çocukların zehirleme maruziyetinin (oral veya inhalasyon yolu ile) yaygın olduğu gösterilmiştir. Çocuk ve bebeklerdeki tüm maruziyetlerin % 2.1'i 3 yaşından daha küçük yaşlara aittir. En fazla riskli yaş grubu 7. ve 18 aylar arasındadır. Bu çok sürpriz bir sonuç değildir, zira 6 aylıktan önce çocukların el hünerleri ve takatleri zayıftır.

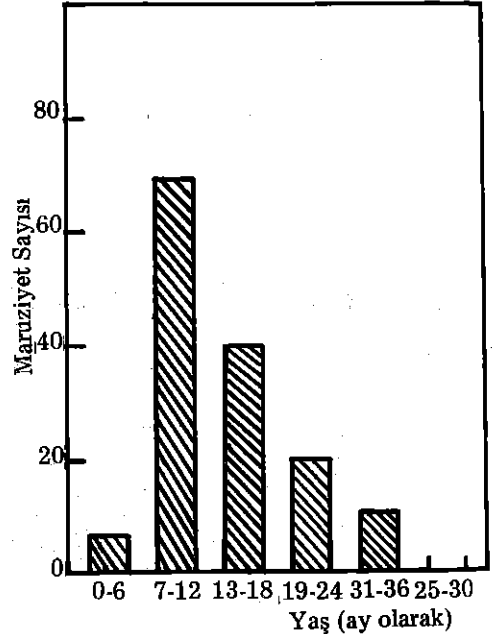
Pudralar, bebek temizlik losyonları ve yağlar, bez değişimi esnasında bebeğin ulaşabileceği tahmin edilen eşyalardır. Fakat normalde bez değiştirirken çevresinde bulunmayan bazı bileşikler de vardır, yani; sabunlar ve salisilat ihtiva eden linimentler gibi. Bundan dolayı maruziyet kaynaklarının çeşidi de artmaktadır.

Zehirlere maruziyetin sadece 1/3'ünde semptomlar görülmüştür ve çocukların % 89'unda semptomlar talk veya çok çeşitli pudraları alması nedeniyle ortaya çıkmıştır. Pudranın çok ince partikül özelliği nedeniyle ve çocuğun yatış pozisyonu şiddetli solunum komplikasyonları oluşturacak bir maruziyeti önceden hazırlamaktadır. Takibeldiğinde çocukların büyük bir kısmının maruziyetten sonra herhangi bir güçlüğü olmadığı görülmüştür. Bu maruziyetlerle ilgili materyaller değerlendirildiği zaman, iki çeşit toksik reaksiyon bulunmaktadır-aspirasyon ve sistemik absorpsiyon. Bu iki reaksiyondan en tehlikelisi olan aspirasyon, en fazla pudralarla meydana gelmektedir. Sistemik toksik reaksiyonlar, genellikle vücuda alınan miktar sınırlı olabildiği için daha az oluşmaktadır, fakat bu araştırmada iki istisna vardır-salisilatlı linimentler ve % 70'lik izopropil alkol.

3 yaşından daha ufak çocuk veya bebeklerde bez değiştirme zamanında zehirlenme için bir risk olabileceği tesbit edilmiştir. Araştırmadaki maruziyetin şiddeti düşük olmasına rağmen, bu vakaların oluş sıklığı yüksektir. Doktorlar bu durumun farkına vardıkları için önem taşımaktadır ve anneler bez değişimi esnasındaki muhtemel tehlikelere karşı eğitilmelidirler.

Tablo 1. Araştırması Yapılan 138 Kişide Bileşiklerin Oral Yolla ya da İnhalasyon İle Alınma Sıklığı.

Bileşikler	Maruz Olan Kimse %
Pudralar	47
Merhem ve Kremler	27
Bebek Temizlik Materyali	16
Diğerleri (Bebek yağı, şampuanı, asetaminofen çözeltisi ve izopropil alkol)	10

Şekil 1. Bez Değişimi Esnasında Meydana Gelen Maruziyetin Yaşa Göre Dağılımı.